

SESSION ORDINAIRE 2022-2023

7 JUIN 2023

PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE

ASSEMBLÉE RÉUNIE DE LA
COMMISSION COMMUNAUTAIRE
COMMUNE

PROPOSITION DE MODIFICATIONS
DU RÈGLEMENT

(et du vade-mecum y annexé)

relative aux commissions délibératives

RAPPORT

fait au nom de la commission
spéciale du Règlement

par M. Pepijn KENNIS (NL)

Ont participé aux travaux de la commission:

Membres effectifs : MM. Rachid Madrane, Guy Vanhengel, Vincent De Wolf, Youssef Handichi, Mmes Isabelle Emmery, Anne-Charlotte d'Ursel, M. Marc-Jean Ghysse, Mmes Joëlle Maison, Hilde Sabbe, MM. Ridouane Chahid, John Pitseys, David Leisterh, Emmanuel De Bock, Mme Françoise De Smedt, M. Arnaud Verstraete, Mmes Cielte Van Achter, Carla Dejonghe, MM. Fouad Ahidar, Dominiek Lootens-Stael, Mme Bianca Debaets, MM. Pepijn Kennis, Jan Busselen.

Voir:

Document du Parlement:

A-674/1-B-142/1 – 2022/2023: Proposition de modifications du Règlement.

GEWONE ZITTING 2022-2023

7 JUNI 2023

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VERENIGDE VERGADERING
VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

VOORSTEL TOT WIJZIGINGEN VAN
HET REGLEMENT

(en van het bijbehorende vademecum)

met betrekking tot de overlegcommissies

VERSLAG

uitgebracht namens de bijzondere commissie
voor het Reglement

door de heer Pepijn KENNIS (NL)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden : De heren Rachid Madrane, Guy Vanhengel, Vincent De Wolf, Youssef Handichi, mevr. Isabelle Emmery, mevr. Anne-Charlotte d'Ursel, de heer Marc-Jean Ghysse, mevr. Joëlle Maison, mevr. Hilde Sabbe, de heren Ridouane Chahid, John Pitseys, David Leisterh, Emmanuel De Bock, mevr. Françoise De Smedt, de heer Arnaud Verstraete, mevr. Cielte Van Achter, mevr. Carla Dejonghe, de heren Fouad Ahidar, Dominiek Lootens-Stael, mevr. Bianca Debaets, de heren Pepijn Kennis, Jan Busselen.

Zie:

Stuk van het parlement:

A-674/1-B-142/1 – 2022/2023: Voorstel tot wijzigingen van het Reglement.

I. Exposé introductif de M. Rachid Madrane, premier auteur de la proposition de modifications du règlement (et du vademecum y annexé) et Président du Parlement

M. Rachid Madrane a tenu devant les commissaires le discours suivant:

«En décembre 2019 et en juillet 2020, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune et le Parlement francophone bruxellois inséraient un nouveau point dans leurs règlements et adoptaient un vademecum afin d'intégrer un processus de démocratie participative dans le fonctionnement parlementaire: les commissions délibératives.

Ce processus a trois spécificités:

- sa permanence: les commissions délibératives font partie intégrante du fonctionnement des parlements;
- son accessibilité: les personnes les plus éloignées des processus participatifs sont encouragées, par divers dispositifs, à participer aux délibérations;
- l'obligation de suivi des recommandations adoptées, qui doit se réaliser dans les mois qui suivent l'adoption du rapport par la commission délibérative.

À ce jour, six commissions délibératives ont été organisées en un peu plus de deux ans, quatre au Parlement bruxellois (la quatrième devrait voter ses recommandations et son rapport ce samedi) et deux au Parlement francophone bruxellois.

Comme les commissions délibératives sont un processus innovant, une évaluation régulière a été réalisée à l'issue de chaque commission délibérative sur la base d'un questionnaire rempli par l'ensemble des participants et participantes (citoyens et citoyennes tirés au sort et parlementaires) et en groupe de travail composé de parlementaires de chaque groupe politique, des garants des parlements, des membres du comité d'accompagnement et de représentants de l'opérateur externe chargé de la facilitation.

Le comité d'accompagnement a par ailleurs remis un rapport d'évaluation global en octobre 2022, rapport qui a été présenté et débattu en commission spéciale du Règlement.

Par la suite, un groupe de travail composé de parlementaires de chaque groupe politique et des services des parlements s'est ensuite réuni pendant quatre mois en vue d'améliorer, compte tenu de ces évaluations, les modalités de fonctionnement du processus.

I. Inleidende uiteenzetting van de heer Rachid Madrane, eerste indiener van het voorstel tot wijzigingen van het reglement (en van het bijhorende vademecum) en parlementsvoorzitter

De heer Rachid Madrane heeft voor de commissieleden de volgende uiteenzetting gehouden:

"In december 2019 en in juli 2020 hebben het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en het Parlement francophone bruxellois een nieuw punt toegevoegd aan hun reglementen en hebben zij een vademecum aangenomen teneinde een proces van participatieve democratie te integreren in de parlementaire werking: de overlegcommissies.

Dit proces bestaat uit drie specifieke elementen:

- de bestendigheid: de overlegcommissies maken integraal deel uit van de werking van de parlementen;
- de toegankelijkheid: de personen die het verst verwijderd zijn van de participatieve processen worden door middel van verschillende instrumenten aangespoord om deel te nemen aan het overleg;
- de verplichte follow-up van de aangenomen aanbevelingen binnen enkele maanden volgend op de goedkeuring van het verslag van de overlegcommissie.

Tot op heden zijn er, in iets minder dan twee jaar tijd, zes overlegcommissies georganiseerd, vier in het Brussels Parlement (de vierde zou haar aanbevelingen nu zaterdag moeten aannemen) en twee in het Parlement francophone bruxellois.

Aangezien de overlegcommissie een innoverend proces is, werd na afloop van elke overlegcommissie, op regelmatige basis, een evaluatie gemaakt op grond van een door alle deelnemers (bij loting aangewezen burgers en parlementsleden) ingevulde vragenlijst en binnen een werkgroep bestaande uit parlementsleden van elke fractie, de garanten van de parlementen, de leden van het begeleidingscomité en vertegenwoordigers van de externe operator.

Het begeleidingscomité heeft in oktober 2022 overigens een algemeen evaluatieverslag uitgebracht dat in de bijzondere commissie voor het Reglement voorgesteld en besproken werd.

Een werkgroep samengesteld uit parlementsleden van elke politieke fractie en uit de diensten van de parlementen kwam vervolgens gedurende vier maanden samen om de werking van het proces te verbeteren op basis van deze evaluaties.

Compte tenu des discussions menées par le groupe de travail, il est proposé d'intégrer au règlement et au vademecum plusieurs modifications qui ont fait consensus.

En voici les principales:

- 1° le renforcement de la transparence, d'une part, par une motivation systématique des décisions prises par les différentes instances, à savoir le comité d'accompagnement et le Bureau élargi, d'autre part par une implication, en plus du comité d'accompagnement, du déposant de la suggestion citoyenne et de la commission permanente concernée dans la reformulation éventuelle de la thématique. En outre, la commission permanente concernée sera impliquée dans le choix des experts thématiques complétant le comité d'accompagnement et dans l'identification des éventuels critères complémentaires pour le tirage au sort;
- 2° l'amélioration de l'information avec notamment une attention portée au cadre institutionnel (compétences) et au contexte politique et budgétaire, ainsi qu'une présence continue des experts thématiques et des personnes ressources;
- 3° la clarification des étapes préalables à la constitution d'une commission délibérative:
 - a. validation par le Bureau élargi des suggestions citoyennes, suivant les conditions déterminées dans le règlement, à l'obtention de 100 signatures suivie de la publication sur la plateforme internet democratie.brussels;
 - b. recevabilité des suggestions citoyennes, suivant les conditions déterminées dans le règlement, à l'obtention de 1000 signatures;
 - c. décision de constituer une commission délibérative sur la base des suggestions recevables et possibilité d'un réexamen ultérieur des suggestions non retenues;
- 4° la possibilité pour les parlementaires de consulter la liste des signataires des suggestions citoyennes déposées au format papier, moyennant la signature d'une clause de confidentialité;
- 5° l'application de l'article 23.2 du règlement qui permet pour un groupe politique de proposer la désignation, à un ou plusieurs de ses mandats au sein de la commission délibérative, de parlementaires du même groupe linguistique n'appartenant pas à un groupe politique déjà représenté dans la commission délibérative;
- 6° l'ouverture du comité d'accompagnement aux citoyens et citoyennes ayant précédemment participé à un dispositif de démocratie délibérative;

Rekening houdend met de door de werkgroep gehouden besprekingen, wordt voorgesteld in het reglement en het vademecum verschillende wijzigingen aan te brengen waarover een consensus werd bereikt.

Dit zijn de belangrijkste wijzigingen:

- 1° verhoogde transparantie, enerzijds door een systematische motivering van de door de verschillende instanties genomen beslissingen, te weten het begeleidingscomité en het Bureau in uitgebreide samenstelling, anderzijds door de medewerking van niet enkel het begeleidingscomité, maar ook van de indiener van het burgervoorstel en de vaste commissie in kwestie bij de eventuele herformulering van het thema. Bovendien wordt het begeleidingscomité in kwestie betrokken bij de keuze van de thematische deskundigen die het begeleidingscomité aanvullen en bij de bepaling van eventuele bijkomende criteria voor de loting;
- 2° betere informatieverstrekking met onder andere aandacht voor het institutionele kader (bevoegdheden) en de politieke context en begrotingscontext, alsook een permanente aanwezigheid van de thematische deskundigen en de referentiepersonen ;
- 3° toelichting van de stappen die voorafgaan aan de samenstelling van een overlegcommissie:
 - a. goedkeuring door het Bureau in uitgebreide samenstelling van de burgervoorstellen volgens de in het reglement bepaalde voorwaarden en de voorwaarde van het verzamelen van 100 handtekeningen, gevolgd door de publicatie op het internetplatform democratie.brussels;
 - b. ontvankelijkheid van de burgervoorstellen volgens de in het reglement bepaalde voorwaarden en het verzamelen van 1.000 handtekeningen;
 - c. beslissing om een overlegcommissie op te richten op grond van de ontvankelijke voorstellen en mogelijkheid tot het opnieuw onderzoeken, in een later stadium, van niet geselecteerde voorstellen;
- 4° mogelijkheid voor de parlementsleden om de lijst van de ondertekenaars van de op papier ingediende burgervoorstellen te raadplegen op voorwaarde dat een vertrouwelijkheidsclausule wordt ondertekend;
- 5° toepassing van artikel 23.2 van reglement dat een politieke fractie toestaat om voor een of meerdere mandaten in de overlegcommissie parlementsleden van dezelfde taalgroep voor te dragen die niet behoren tot een politieke fractie welke reeds in de overlegcommissie vertegenwoordigd is;
- 6° het begeleidingscomité openstellen voor burgers die reeds hebben deelgenomen aan een proces van participatieve democratie;

7° des pistes d'organisation du suivi parlementaire des recommandations adoptées par la commission délibérative, avec notamment la possibilité de la tenue de commissions réunies ou d'une commission plénière lorsque les recommandations concernent les compétences de plusieurs commissions.

Différents éléments méthodologiques ont par ailleurs été précisés, de sorte à inscrire dans les textes les pratiques les plus abouties compte tenu de l'expérience et de l'expertise acquises par les services des parlements.

Je tiens ici à remercier l'ensemble des groupes politiques qui se sont investis dans le groupe de travail lors des nombreuses réunions de celui-ci ainsi que les services, tant du Parlement bruxellois que du Parlement francophone bruxellois, pour le travail minutieux qu'ils ont effectué pour traduire en textes les différentes propositions d'adaptations.

Une réflexion doit se poursuivre avec l'ensemble des groupes politiques et à l'appui d'une consultation juridique circonstanciée concernant la nature du vote (consultatif vs décisionnel) des citoyens et citoyennes tirés au sort.

Une réflexion pourra également être initiée concernant la possibilité d'intégrer des nuances (avis minoritaires) aux recommandations soumises au vote de la commission délibérative.

Je propose d'entamer la discussion générale.

La proposition comporte deux articles, le premier relatif aux modifications apportées à l'article 25/1 du règlement, le second relatif aux modifications apportées au vade-mecum relatif aux commissions délibératives annexé au règlement.».

II. Discussion générale

Mme Clémentine Barzin souligne l'investissement du groupe de travail (GT) et salue le suivi réalisé par les services. Basés sur les premières commissions délibératives, les travaux devront toutefois être complétés ultérieurement de manière à rencontrer d'autres écueils qui se sont manifestés lors de la commission délibérative en cours (commission délibérative sur le bruit en milieu urbain).

De manière générale, la députée rappelle l'attachement du groupe MR au développement des démarches participatives ouvertes au plus grand nombre et dès lors son soutien, depuis 2015, à l'instauration de consultations populaires.

Pour ce qui concerne spécifiquement les commissions délibératives, le groupe MR insiste sur la transparence du processus dont les différentes étapes – et décisions – doivent à son sens faire l'objet d'une discussion au Parlement. Il souhaite également que seules les suggestions citoyennes puissent être prises en compte dans la détermination de la thématique et qu'une large

7° pistes voor de organisatie van de parlementaire follow-up van de door de overlegcommissie aangenomen aanbevelingen, met onder andere de mogelijkheid om verenigde commissies of een plenaire commissie te houden wanneer de aanbevelingen betrekking hebben op de bevoegdheden van meerdere commissies.

Er werden bovendien verschillende methodologische elementen verduidelijkt zodat de best uitgewerkte praktijken in de teksten worden opgenomen, vanuit de ervaring en de expertise van de diensten van de parlementen.

Ik bedank alle politieke fracties die deelgenomen hebben aan de werkgroep tijdens de talrijke vergaderingen, alsook de diensten van het Brussels Parlement en het Parlement francophone bruxellois voor het precisiewerk dat zij geleverd hebben om de verschillende voorstellen van aanpassingen om te zetten in teksten.

Er moet met alle politieke fracties en op grond van een omstandig juridisch advies verder nagedacht worden over de aard van de stemmen (raadgevend versus beslissend) van de bij loting aangewezen burgers.

Er moet ook nagedacht worden over de mogelijkheid om kanttekeningen (minderheidsadviezen) te plaatsen bij de aanbevelingen die aan de overlegcommissie voorgelegd worden.

Ik stel voor om de algemene bespreking te openen.

Het voorstel bevat twee artikelen. Het eerste gaat over de wijzigingen van artikel 25/1 van het reglement, het tweede over de wijzigingen van het bijhorende vademecum betreffende de overlegcommissies.".

II. Algemene bespreking

Mevrouw Clémentine Barzin onderstreept de inzet van de werkgroep (WG) en prijst de follow-up door de diensten. Op basis van de eerste overlegcommissies zal het werk echter op een later tijdstip moeten worden afgerond om andere struikelblokken aan te pakken die tijdens de momenteel lopende overlegcommissie (overlegcommissie over geluidshinder in de stad) naar voren zijn gekomen.

In het algemeen herinnert de volksvertegenwoordigster eraan dat de MR-fractie gehecht is aan de ontwikkeling van participatieve benaderingen die openstaan voor zoveel mogelijk mensen en dat zij bijgevolg sinds 2015 de invoering van volksraadplegingen steunt.

Wat specifiek de overlegcommissies betreft, dringt de MR-fractie aan op transparantie van het proces, waarvan de verschillende fasen - en beslissingen - volgens haar onderworpen moeten worden aan een debat in het parlement. Zij wenst ook dat alleen burgervoorstellen in aanmerking kunnen worden genomen bij het bepalen van het thema en dat het grote publiek uitgebreid op de hoogte wordt gebracht van

communication, qui fait totalement défaut aujourd'hui, fasse connaître au grand public la possibilité de déposer de telles suggestions.

L'intervenante dénonce encore le manque de clarté quant au rôle de la commission permanente compétente dans la reformulation de la thématique et plaide, au nom de la transparence, pour que celle-ci soit soumise à l'avis du déposant de la suggestion (dont elle réclame par ailleurs qu'il soit invité à la réunion de suivi) et validée par ladite commission. Elle rappelle à ce même sujet que, s'agissant de rester le plus proche de la suggestion initiale, la reformulation n'est en aucun cas un exercice obligatoire.

L'oratrice insiste en outre pour que les noms des experts thématiques et, le cas échéant, les critères de tirages au sort supplémentaires soient soumis à la séance plénière du Parlement.

Elle souhaite également qu'une réflexion puisse être menée de manière à conférer une même valeur au vote des citoyens et à celui des parlementaires et, dans l'attente, que soit explicitement repris au rapport de la commission délibérative le vote de chacun des élus ou à tout le moins de chacun des groupes politiques.

L'intervenante déplore également que le vade-mecum en proposition ne mentionne aucun laps de temps minimum entre les premières auditions des personnes ressources et les suivantes. Or, un délai suffisamment long doit être prévu si l'on veut s'assurer de la disponibilité des personnes concernées.

Elle regrette en outre que la discussion relative à l'équilibre à trouver entre un aspect consensuel des recommandations et l'importance de maintenir certaines nuances, n'ait pas abouti.

Mme Clémentine Barzin se réjouit néanmoins que certaines propositions faites par son groupe aient été intégrées au texte à l'examen: date butoir pour le dépôt des suggestions, code de bonne conduite pour les parlementaires, équilibre des positions et uniformisation des textes dans la fiche d'information, connaissance du contexte politique dans le chef de l'opérateur externe chargé de la facilitation, possibilité d'intégrer des experts issus du secteur privé au sein du comité d'accompagnement, possibilité de désigner des experts professionnels en tant que personnes ressources.

En conclusion, la députée insiste pour que ces nouvelles balises soient rapidement mises en œuvre, tant des problèmes surgissent encore dans la pratique de la commission délibérative en cours: absence de code de bonne conduite et attitude d'une députée se présentant comme experte, méconnaissance du contexte politique dans le chef du facilitateur, comportement inapproprié de certains modérateurs...

M. Emmanuel De Bock annonce d'emblée que le groupe DÉFI, qui a activement participé au processus d'évaluation des commissions délibératives, soutiendra la présente

de possibilité om dergelijke voorstellen in te dienen, iets wat momenteel volledig ontbreekt.

Voorts hekelt de spreekster het gebrek aan duidelijkheid over de rol van de bevoegde vaste commissie bij de herformulering van het thema en pleit zij er omwille van de transparantie voor dat die ter advies wordt voorgelegd aan de indiener van het voorstel (die volgens haar ook voor de follow-upvergadering moet worden uitgenodigd) en gevalideerd door die commissie. In datzelfde verband herinnert zij eraan dat herformulering geenszins verplicht is, aangezien het de bedoeling is zo dicht mogelijk bij het oorspronkelijke voorstel te blijven.

Bovendien dringt de spreekster erop aan dat de namen van de thematische deskundigen en, indien van toepassing, de aanvullende lotingscriteria aan de plenaire vergadering van het parlement worden voorgelegd.

Zij hoopt ook dat overwogen kan worden om aan de stem van de burgers dezelfde waarde toe te kennen als aan die van de parlementsleden en dat in afwachting daarvan, in het verslag van de overlegcommissie expliciet de stem van elke verkozenen of ten minste van elke politieke fractie wordt opgenomen.

De spreekster betreurt ook dat het voorgestelde vademecum geen minimumperiode vermeldt tussen de eerste en de daaropvolgende hoorzittingen met de referentiepersonen. Er moet een voldoende lange periode worden uitgetrokken als men er zeker van wil zijn dat de betrokken personen beschikbaar zijn.

Tevens betreurt zij het dat de bespreking over het evenwicht dat moet worden gevonden tussen het consensuele aspect van de aanbevelingen en het belang van het behoud van bepaalde nuances, niet tot resultaten heeft geleid.

Mevrouw Clémentine Barzin is desalniettemin verheugd dat een aantal voorstellen van haar fractie in de besproken tekst zijn opgenomen: deadline voor het indienen van de voorstellen, gedragscode voor de parlementsleden, evenwicht tussen de standpunten en standaardisering van de teksten in de informatiefiche, kennis van de politieke context bij de externe operator die verantwoordelijk is voor de facilitering, mogelijkheid om deskundigen uit de privésector in het begeleidingscomité op te nemen, mogelijkheid om beroepsdeskundigen als referentiepersonen aan te stellen.

Tot slot dringt de volksvertegenwoordigster erop aan dat deze nieuwe richtsnoeren snel worden toegepast, omdat er nog steeds problemen optreden in de huidige overlegcommissie: ontbreken van een gedragscode en houding van een parlements lid dat zich opstelt als deskundige, gebrek aan kennis van de politieke context bij de facilitator, ongepast gedrag van bepaalde moderatoren ...

De heer Emmanuel De Bock kondigt van bij het begin aan dat de DéFI-fractie, die actief heeft deelgenomen aan het evaluatieproces van de overlegcommissies, dit voorstel zal

proposition. Le texte à l'examen est effectivement le fruit d'un travail de longue haleine réalisé par un GT rassemblant majorité et opposition, dont l'attitude constructive doit d'ailleurs être saluée.

Le groupe DéFI se réjouit en particulier de l'effort de transparence. Les parlementaires pourront ainsi consulter la liste des signataires des suggestions citoyennes déposées au format papier. Le comité d'accompagnement devra motiver chacune de ses décisions et il sera auditionné par la commission permanente concernée afin d'offrir aux parlementaires, spécialistes dudit sujet, la possibilité d'émettre un avis à propos d'une éventuelle reformulation de la thématique (en collaboration avec le déposant de la suggestion), à propos du choix des experts thématiques complétant le comité d'accompagnement ou encore à propos de l'identification d'éventuels critères complémentaires pour le tirage au sort des citoyens.

Le groupe DéFI se félicite également de la diversification des profils des membres du comité d'accompagnement, lequel pourra à l'avenir compter en son sein un citoyen ayant pris part à un dispositif de démocratie délibérative.

Le groupe DéFI relève encore avec satisfaction l'amélioration apportée au niveau de l'information des citoyens. Le député souligne à ce sujet la prolongation possible, à la demande des citoyens, de la phase informative par l'audition de personnes ressources supplémentaires ou l'accompagnement de la commission délibérative par des experts durant les phases ultérieures. Plus fondamentalement, il se réjouit de ce que la phase informative sera désormais aussi consacrée à la présentation du contexte politique et budgétaire ainsi que du cadre institutionnel, et donc des compétences. Cela permettra notamment aux participants de distinguer les propositions de recommandations en fonction du niveau de pouvoir concerné, en attirant leur attention sur le fait que les recommandations s'adressant aux autorités régionales ou bicommunautaires feront probablement l'objet d'un suivi plus rigoureux et plus systématique que les autres.

Par ailleurs, le groupe DéFI se réjouit de la clarification apportée au niveau des étapes préalables à la constitution d'une commission délibérative, désormais au nombre de trois :

- validité de la suggestion citoyenne suivant les conditions énoncées par le règlement dès l'obtention de 100 signatures ;
- recevabilité de la suggestion citoyenne selon les conditions définies par le règlement, dès l'instant où ladite suggestion aura recueilli au moins 1.000 signatures ;
- analyse, une fois par an, de l'ensemble des suggestions parlementaires et des suggestions citoyennes recevables déposées au cours des douze derniers mois, et proposition de constituer une commission délibérative.

steunen. De voorliggende tekst is inderdaad het resultaat van veel en hard werk door een werkgroep waarin de meerderheid en de oppositie hebben samengewerkt en waarvan de constructieve houding lovenswaardig is.

De DéFI-fractie is in het bijzonder verheugd over de spanningen op het vlak van transparantie. Zo zullen de parlementsleden de lijst met ondertekenaars van de op papier ingediende burgervoorstellen kunnen raadplegen. Het begeleidingscomité zal elk van zijn beslissingen moeten motiveren en zal gehoord worden door de bevoegde vaste commissie om de parlementsleden, die gespecialiseerd zijn in het onderwerp, de kans te geven hun mening te geven over een mogelijke herformulering van het thema (in samenwerking met de indiener van het voorstel), over de keuze van de thematische deskundigen die het begeleidingscomité vervolledigen of over het bepalen van eventuele bijkomende criteria voor de loting van de burgers.

De DéFI-fractie verwelkomt ook de diversificatie van de profielen van de leden van het begeleidingscomité, waarin in de toekomst ook een burger zitting kan hebben die deelgenomen heeft aan een mechanisme van participatieve democratie.

De DéFI-fractie is ook tevreden over de verbetering van de informatieverstrekking aan de burgers. In dat opzicht wijst de volksvertegenwoordiger op de mogelijkheid om, op vraag van de burgers, de informatiefase te verlengen door bijkomende referentiepersonen te horen of de overlegcommissie te laten begeleiden door deskundigen tijdens de volgende fasen. Meer fundamenteel is hij verheugd over het feit dat de informatiefase voortaan ook gewijd zal zijn aan het voorstellen van de politieke en budgettaire context en het institutionele kader, en dus de bevoegdheden. Dit zal de deelnemers met name in staat stellen om een onderscheid te maken tussen de voorgestelde aanbevelingen op basis van het betrokken bestuursniveau, waarbij hun aandacht wordt gevestigd op het feit dat aanbevelingen aan gewestelijke of bicommunautaire overheden waarschijnlijk strikter en systematischer zullen worden opgevolgd dan andere.

Voorts is de DéFI-fractie verheugd over de verduidelijking van de fasen die voorafgaan aan de oprichting van een overlegcommissie. Dat zijn er nu drie:

- geldigheid van het burgervoorstel in overeenstemming met de voorwaarden die zijn vastgelegd in het reglement nadat 100 handtekeningen zijn verzameld;
- ontvankelijkheid van het burgervoorstel onder de voorwaarden die in het reglement zijn vastgesteld, zodra het voorstel ten minste 1.000 handtekeningen heeft verzameld;
- eenmaal per jaar een analyse van alle ontvankelijke parlementaire voorstellen en burgervoorstellen die de afgelopen twaalf maanden zijn ingediend, en voorstel om een overlegcommissie op te richten.

Le groupe DéFI se félicite enfin du fait qu'un groupe politique pourra désormais proposer la désignation à un ou plusieurs de ses mandats au sein de la commission délibérative de parlementaires du même groupe linguistique n'appartenant pas à un groupe politique déjà représenté dans la commission délibérative.

Le groupe DéFI regrette toutefois l'absence d'avancées sur deux points : l'estimation de l'incidence budgétaire des recommandations et les modalités du vote. Le député plaide ainsi pour que chaque recommandation soit accompagnée d'une estimation sommaire (un ordre de grandeur) de l'ampleur des moyens budgétaires que les pouvoirs publics devraient débloquer pour pouvoir la mettre en œuvre. Il plaide également pour que, dans l'attente d'une réflexion sur la nature (consultative ou délibérative) du vote des citoyens, les parlementaires et les citoyens puissent voter de façon concomitante sur chacune des propositions de recommandations.

M. Arnaud Verstraete considère la mise sur pied des commissions délibératives comme l'une des avancées majeures de la législation ; les différentes formations qui ont contribué à leur succès peuvent en être fières.

Le député estime qu'il était logique qu'une nouvelle initiative comme celle-ci soit évaluée et améliorée et souligne l'esprit constructif qui a présidé au travail du GT, contribuant ainsi à en faire un processus encore plus transparent et efficace.

M. Pepijn Kennis explique, au nom du groupe Agora, que les commissions délibératives constituent évidemment une avancée importante de cette législation, invitant des citoyens au sein de l'hémicycle. C'est un petit pas pour les citoyens, qui participent désormais au travers d'un dialogue plus inclusif et égalitaire à la prise de décision, mais un grand pas pour les formations politiques, qui partagent ainsi un peu le pouvoir. C'est la raison pour laquelle le groupe Agora a soutenu la mise en place de ces commissions délibératives et s'est pleinement investi dans le groupe de travail (le député ne pense d'ailleurs pas que, sans la présence d'Agora au sein du Parlement, la démocratie délibérative aurait été mise à l'ordre du jour), même s'il regrette que les citoyens n'aient pu prendre part à l'évaluation du règlement.

S'il ressort de cette évaluation que certains souhaitent s'orienter vers des panels composés exclusivement de citoyens et que d'autres veulent reprendre le contrôle des choix les plus importants – experts, reformulation..., il semble heureusement que personne ne veuille simplement supprimer le dispositif, dont tout le monde percevrait donc la valeur ajoutée en termes de démocratie.

Dans ce cadre, en tant que mouvement de citoyens luttant pour la démocratie délibérative, le groupe Agora avait déposé une série de propositions, dont certaines ont trouvé un écho dans le texte à l'examen, et d'autres pas.

Le groupe Agora avait par exemple proposé – sans l'obtenir – l'instauration d'un conseil citoyen, à l'image de celui qui a été mis en place en Communauté germanophone.

Tot slot is de DéFI-fractie verheugd over het feit dat een politieke fractie nu de benoeming in één of meer van haar mandaten binnen de overlegcommissie kan voorstellen van parlementsleden uit dezelfde taalgroep die niet tot een reeds in de overlegcommissie vertegenwoordigde politieke fractie behoren.

De DéFI-fractie betreurt echter het gebrek aan vooruitgang op twee punten: de raming van de budgettaire gevolgen van de aanbevelingen en de nadere regels voor de stemming. De volksvertegenwoordiger pleit ervoor dat elke aanbeveling gepaard gaat met een ruwe schatting (orde van grootte) van de budgettaire middelen die de overheid zou moeten vrijmaken om ze uit te voeren. Hij pleit er ook voor dat, in afwachting van de aard (raadgevend of beslissend) van de stemming door de burgers, zowel de parlementsleden als de burgers gelijktijdig kunnen stemmen over elk van de voorstellen van aanbeveling.

De heer Arnaud Verstraete beschouwt de oprichting van de overlegcommissies als een van de grootste stappen die gezet werden tijdens deze zittingsperiode; de verschillende groepen die hebben bijgedragen aan het succes ervan mogen trots zijn.

Het parlements lid vindt het logisch dat een dergelijk nieuw initiatief wordt geëvalueerd en verbeterd, en onderstreept de constructieve geest die tijdens de werkzaamheden van de WG heerste en die ertoe heeft bijgedragen dat het proces nog transparanter en efficiënter is geworden.

De heer Pepijn Kennis legt namens de Agorafractie uit dat de overlegcommissies duidelijk een belangrijke stap voorwaarts zijn in deze zittingsperiode, omdat ze de burgers in het halfroond uitnodigen. Dit is een kleine stap voor de burgers, die nu kunnen deelnemen aan de besluitvorming door middel van een meer inclusieve en egalitaire dialoog, maar een grote stap voor de politieke partijen, die op die manier de macht een beetje delen. Om die reden steunde de Agorafractie de oprichting van deze overlegcommissies en heeft ze zich ten volle ingezet in de werkgroep (het parlements lid denkt zelfs dat de deliberatieve democratie zonder de aanwezigheid van Agora in het parlement niet op de agenda zou zijn gekomen). Hij betreurt echter dat de burgers niet aan de evaluatie van het reglement hebben kunnen deelnemen.

Uit deze evaluatie is duidelijk naar voren gekomen dat sommigen panels willen die uitsluitend samengesteld zijn uit burgers en dat anderen de controle over de belangrijkste keuzes – deskundigen, herformulering enz. – terug willen. Gelukkig wil niemand het systeem, waarvan de toegevoegde democratische waarde dus voor iedereen duidelijk zou zijn, simpelweg afschaffen.

In deze context had de Agorafractie, als burgerbeweging voor de deliberatieve democratie, een reeks voorstellen ingediend, waarvan sommige een weerklank hebben gevonden in de voorliggende tekst, en andere niet.

Zo had de Agorafractie voorgesteld - maar niet verkregen - om een burgerraad op te richten naar het voorbeeld van de raad die in de Duitstalige Gemeenschap werd opgericht. Deze raad,

Composé d'anciens participants, il serait notamment chargé du choix de la thématique et de sa reformulation éventuelle ainsi que de l'évaluation du suivi apporté aux recommandations adoptées. L'instauration de ce conseil aurait l'avantage d'éviter toute tentative d'instrumentalisation du processus par le politique.

Le groupe Agora a par contre obtenu qu'un citoyen puisse désormais intégrer le comité d'accompagnement et que la reformulation puisse être discutée au sein de la commission permanente concernée (le groupe Agora regrette toutefois qu'elle doive ensuite être validée par le Bureau élargi et le Parlement).

En synthèse, si le groupe Agora se réjouit des avancées, il estime indispensable de dépolitiser le choix des sujets et le suivi apporté aux commissions délibératives pour en augmenter la légitimité et éviter l'instrumentalisation, et déposera donc plusieurs amendements (n°s 2, 4, 7, 9 et 12) en ce sens.

Le groupe Agora souhaite par ailleurs augmenter l'autonomie du dispositif et propose dès lors via un amendement (n° 5) que l'augmentation éventuelle du nombre de citoyens participant à une commission délibérative soit décidée par le comité d'accompagnement et non plus par le Bureau élargi.

Il plaide également pour que le choix des experts continue à relever du comité d'accompagnement et dépose également un amendement (n° 8) en ce sens.

Par ailleurs, alors que le groupe Agora entendait résolument renforcer l'implication du Parlement dans la démocratie délibérative, c'est l'option de diminuer le nombre de commissions délibératives par an, passant de deux à une, qui a été retenue. Un amendement (n° 3) allant dans le sens contraire a donc aussi été déposé.

Le groupe Agora souhaite en outre que la réflexion sur la valeur (consultative ou décisionnelle) du vote des citoyens ait encore lieu sous cette législature, comme convenu lors des travaux du GT. C'est le sens de l'amendement n° 1.

Il se félicite par contre qu'un espace soit désormais prévu pour que, dans une perspective de pédagogie politique, les groupes politiques exposent leur point de vue sur la thématique abordée et que les députés soient mieux orientés de manière à pouvoir réellement coconstruire avec les citoyens.

Le groupe Agora souhaitait que des personnes soient expressément dédiées à la vérification des faits, mais il se réjouit que, quand bien même cette demande précise n'a pas abouti, la problématique de la désinformation ait bien été prise en compte.

L'intervenant croit encore qu'il faille davantage protéger le caractère confidentiel des discussions en petits groupes et propose dès lors par amendement (n° 11) que les citoyens soient par défaut identifiés dans le rapport par leur prénom

samengesteld uit oud-deelnemers, zou verantwoordelijk zijn voor de keuze van het thema en de eventuele herformulering ervan, alsook voor de evaluatie van het gevolg dat aan de aangenomen aanbevelingen wordt gegeven. De oprichting van deze raad zou het voordeel hebben dat elke poging tot politieke instrumentalisering van het proces, wordt vermeden.

De Agorafractie heeft echter wel verkregen dat een burger zitting kan hebben in het begeleidingscomité en dat de herformulering kan worden besproken door de bevoegde vaste commissie (hoewel de Agorafractie betreurt dat deze vervolgens moet worden gevalideerd door het Bureau in uitgebreide samenstelling en door het parlement).

Kort samengevat: hoewel de Agorafractie verheugd is over de gezette stappen, acht zij het van essentieel belang dat de keuze van onderwerpen en het gevolg dat aan de overlegcommissies wordt gegeven, worden gedepolitiseerd met het oog op het vergroten van hun legitimiteit en het voorkomen van instrumentalisering, en daarom zal zij daartoe verschillende amendementen indienen (nrs. 2, 4, 7, 9 en 12).

De Agorafractie wil ook de autonomie van het systeem verhogen en stelt daarom via een amendement (nr. 5) voor dat over elke eventuele verhoging van het aantal burgers dat aan een overlegcommissie deelneemt, beslist moet worden door het begeleidingscomité en niet langer door het Bureau in uitgebreide samenstelling.

De fractie pleit er ook voor dat de selectie van deskundigen de verantwoordelijkheid blijft van het begeleidingscomité en dient daartoe een amendement (nr. 8) in.

De Agorafractie was vastberaden de betrokkenheid van het parlement bij de deliberatieve democratie te versterken, maar er werd voor gekozen om het aantal overlegcommissies per jaar terug te brengen van twee naar één. Een amendement (nr. 3) in tegengestelde zin werd dan ook ingediend.

De Agorafractie wil ook graag dat er nog tijdens deze zittingsperiode verder wordt nagedacht over de waarde (raadgevend of besluitvormend) van de stem van de burgers, zoals overeengekomen tijdens de werkzaamheden van de WG. Hiervoor dient amendement nr. 1.

De fractie juicht het echter wel toe dat er nu, vanuit een perspectief van politieke pedagogie, ruimte is vrijgemaakt voor de politieke fracties om hun standpunt over het desbetreffende thema toe te lichten, en dat parlementsleden beter aangestuurd zullen worden om echt samen met de burgers iets op te bouwen.

De Agorafractie had graag gezien dat personen zich specifiek zouden bezighouden met het verifiëren van de feiten, maar ze is toch blij dat het probleem van desinformatie wel degelijk in overweging werd genomen, ook al is niet aan dit specifieke verzoek voldaan.

De spreker is ook van mening dat de vertrouwelijke aard van de discussies in kleine groepen beter beschermd dient te worden, en stelt daarom via een amendement (nr. 11) voor dat de burgers in het verslag met hun voornaam of, met hun

ou, avec leur accord, par leur prénom et l'initiale de leur nom de famille. Ce même amendement propose ensuite que le rapport soit rédigé par deux citoyens et deux parlementaires choisis dans le respect de l'équilibre de genre et, pour les derniers, de l'équilibre majorité/opposition. Il propose encore que le vote des députés soit nominatif, de manière à ce que le suivi des recommandations puisse être assuré par ceux qui les ont soutenues.

En outre, le groupe Agora considère la nouvelle disposition permettant le remplacement d'un membre d'un groupe représenté en commission permanente par un membre d'un autre groupe comme insuffisante et propose dès lors, au travers d'un amendement (n° 6), qu'un membre d'un groupe non représenté en commission permanente puisse participer aux travaux d'une commission délibérative en toutes circonstances et y être entendu.

Enfin, le groupe Agora, soucieux de garantir les effets d'une commission délibérative, plaide, via un amendement (n° 12), pour que le suivi apporté aux recommandations soit de nature législative.

Mme Isabelle Emmery ne voudrait pas que l'on reproduise en commission spéciale du Règlement le long débat qui a déjà eu lieu en GT, tenant compte des positions des groupes de la majorité comme de l'opposition.

La députée plaide pour qu'on se laisse maintenant le temps de la mise en œuvre des modifications proposées, qu'elle estime de nature à améliorer le processus.

M. John Pitseys salue le travail effectué en GT et l'ambiance constructive qui a présidé aux discussions.

III. Discussion des articles et votes

Article 1er

M. Pepijn Kennis présente et justifie l'amendement n° 1.

Le Président précise qu'il avait été convenu, en GT, que la discussion relative à la valeur (consultative ou décisionnelle) du vote des citoyens aurait lieu ultérieurement, sans aucune autre précision.

M. Pepijn Kennis présente et justifie les amendements n°s 2 à 13.

Mme Clémentine Barzin présente et justifie l'amendement n° 14.

instemming, met hun voornaam en de beginletter van hun achternaam worden vermeld. Ditzelfde amendement stelt vervolgens voor dat het verslag wordt opgesteld door twee burgers en twee parlementsleden die worden gekozen met inachtneming van het genderevenwicht en, voor de parlementsleden, het evenwicht op het vlak van meerderheid / oppositie. Hij stelt ook voor dat de parlementsleden nominatief zouden stemmen, zodat de aanbevelingen kunnen worden opgevolgd door degenen die ze hebben gesteund.

Bovendien vindt de Agorafractie de nieuwe bepaling die het mogelijk maakt dat een lid van een fractie die in een vaste commissie vertegenwoordigd is, zich door een lid van een andere fractie laat vervangen, ontoereikend en stelt daarom door middel van een amendement (nr. 6) voor dat een lid van een fractie dat niet in een vaste commissie vertegenwoordigd is, onder alle omstandigheden aan de werkzaamheden van een overlegcommissie moet kunnen deelnemen en er gehoord moet kunnen worden.

Tot slot pleit de Agorafractie, die de effecten van een overlegcommissie wil garanderen, er via een amendement (nr. 12) voor dat het gevolg dat aan aanbevelingen wordt gegeven, wetgeving wordt.

Mevrouw Isabelle Emmery wil niet dat het langdurige debat dat al in de WG heeft plaatsgevonden, waarbij rekening werd gehouden met de standpunten van zowel de fracties van de meerderheid als van de fracties van de oppositie, in de bijzondere commissie voor het Reglement wordt herhaald.

Het parlements lid pleit ervoor om de tenuitvoerlegging van de voorgestelde wijzigingen af te wachten, die volgens haar het proces zullen verbeteren.

De heer John Pitseys prijst het werk van de WG en de constructieve sfeer waarin de discussies hebben plaatsgevonden.

III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen

Artikel 1

De heer Pepijn Kennis legt zijn amendement nr. 1 voor en verantwoordt het.

De voorzitter legt uit dat in de WG was afgesproken dat de bespreking over de waarde (raadgevend of besluitvormend) van de stem van de burgers op een later tijdstip zou plaatsvinden, zonder verdere details.

De heer Pepijn Kennis legt zijn amendementen nrs. 2 tot 13 voor en verantwoordt ze.

Mevrouw Clémentine Barzin legt het amendement nr. 14 voor en verantwoordt het.

Votes

L'amendement n° 1 est déclaré irrecevable.

Les amendements n°s 2 et 3 sont rejetés par 1 voix contre 16 et 3 abstentions.

L'amendement n° 4 est rejeté par 3 voix contre 13 et 4 abstentions.

Les amendements n°s 5, 6 et 7 sont rejetés par 1 voix contre 16 et 3 abstentions.

L'amendement n° 8 est rejeté par 1 voix contre 13 et 6 abstentions.

Les amendements n°s 9 et 10 sont rejetés par 1 voix contre 16 et 3 abstentions.

Les amendements n°s 11 et 12 sont rejetés par 1 voix contre 13 et 6 abstentions.

L'amendement n° 13 est retiré par son auteur.

L'amendement n° 14 est rejeté par 6 voix contre 13 et 1 abstention.

L'article 1er est adopté par 12 voix et 8 abstentions.

Article 2

Cet article ne suscite aucun commentaire.

Vote

L'article 2 est adopté par 12 voix et 8 abstentions.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de modifications du règlement (et du vademecum y annexé)

L'ensemble de la proposition de modifications du règlement (et du vademecum y annexé) est adopté par 12 voix et 8 abstentions.

– *Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.*

Le Rapporteur,

Pepijn KENNIS

Le Président,

Rachid MADRANE

Stemmingen

Amendement nr. 1 is niet ontvankelijk verklaard.

Amendementen nrs. 2 en 3 worden verworpen met 1 stem tegen 16 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 3 stemmen tegen 13 stemmen, bij 4 onthoudingen.

Amendementen nrs. 5, 6 en 7 worden verworpen met 1 stem tegen 16 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 8 wordt verworpen met 1 stem tegen 13 stemmen, bij 6 onthoudingen.

Amendementen nrs. 9 en 10 worden verworpen met 1 stem tegen 16 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Amendementen nrs. 11 en 12 worden verworpen met 1 stem tegen 13 stemmen, bij 6 onthoudingen.

Amendement nr. 13 is door de indiener ervan ingetrokken.

Amendement nr. 14 wordt verworpen met 6 stemmen tegen 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 1 wordt aangenomen met 12 stemmen, bij 8 onthoudingen.

Artikel 2

Dit artikel lokt geen enkele commentaar uit.

Stemming

Artikel 2 wordt aangenomen met 12 stemmen, bij 8 onthoudingen.

IV. Stemming over het voorstel tot wijziging van het reglement in zijn geheel (en van het bijbehorende vademecum)

Het voorstel tot wijziging van het reglement wordt in zijn geheel aangenomen met 23 stemmen bij 3 onthoudingen.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur,

Pepijn KENNIS

De Voorzitter,

Rachid MADRANE

V. Amendements

N° 1 (de M. Pepijn KENNIS)

Développements

À l'alinéa 9 des développements, insérer les mots «au cours de la présente législature» entre les mots «Une réflexion doit se poursuivre» et les mots «avec l'ensemble des groupes politiques».

JUSTIFICATION

L'amendement reflète le consensus atteint dans le cadre du groupe de travail composé de parlementaires de chaque groupe politique et des services des parlements qui s'est réuni pendant quatre mois en vue d'améliorer, compte tenu de ces évaluations, les modalités du processus. L'engagement y a été pris de mener la consultation juridique et les réflexions avant la fin de la présente législature.

N° 2 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer le point 1 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit :

«Sur décision motivée du Conseil citoyen, le Parlement organise des commissions délibératives composées de députés invitant des citoyens tirés au sort, ci-après dénommées «commissions délibératives».».

JUSTIFICATION

L'amendement prévoit la création d'un Conseil citoyen de la Région de Bruxelles-Capitale s'inspirant du modèle mis en place par le Parlement de la Communauté germanophone. Il dispose que le Conseil citoyen décide de constituer une commission délibérative et motive cette décision, et que le Parlement l'organise.

Par ailleurs, afin de gagner la confiance des citoyens et de soutenir leur mobilisation et implication envers la démocratie participative, il y a lieu de leur garantir un environnement prévisible. La faculté du Parlement de ne pas organiser de commission délibérative est par conséquent supprimée.

V. Amendementen

NR. 1 (van de heer Pepijn KENNIS)

Toelichtingen

In het negende lid van de toelichting, de woorden “tijdens de huidige zittingsperiode” invoegen tussen de woorden “Samen met alle politieke fracties moet” en de woorden “aan de hand van uitvoering juridisch advies”.

VERANTWOORDING

De wijziging weerspiegelt de consensus die is bereikt door de werkgroep bestaande uit parlementsleden van elke fractie en de parlementaire diensten, die vier maanden lang heeft vergaderd om in het licht van deze evaluaties de werkwijze van het proces te verbeteren. Er is toegezegd de juridische raadpleging en besprekingen voor het einde van de huidige zittingsperiode uit te voeren.

NR. 2 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Punt 1 van het nieuwe voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“Op basis van een met redenen omkleed besluit van de burgerraad organiseert het parlement overlegcommissies bestaande uit parlementsleden die bij loting aangewezen burgers uitnodigen, hierna “overlegcommissie” genoemd.”.

VERANTWOORDING

Het amendement voorziet in de oprichting van een burgerraad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, naar het model van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap. Het bepaalt dat de burgerraad beslist een overlegcommissie op te richten en dat het parlement deze organiseert. Dit besluit wordt gemotiveerd in amendement 2.

Om het vertrouwen van de burgers te winnen en hun mobilisatie en betrokkenheid bij de participatieve democratie te ondersteunen, is het bovendien noodzakelijk hun een voorspelbare omgeving te garanderen. De mogelijkheid voor het parlement om geen overlegcommissie te organiseren wordt daarom geschrapt.

N° 3 (à titre principal) (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer le point 2 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit :

«2. Lors de chaque session parlementaire, deux dates butoirs auxquelles les suggestions doivent être analysées par le Conseil citoyen en vue de la constitution d'une commission délibérative, sont communiquées sur le site internet du Parlement et sur la plateforme en ligne démocratie.brussels, au moins trois mois à l'avance.

Le Conseil citoyen examine, lors de sa plus proche réunion suivant chaque date butoir:

- les suggestions citoyennes répondant aux conditions de validité et de recevabilité énumérées ci-après, adressées sous format papier ou électronique et ayant atteint le seuil des 1.000 signatures ou s'en approchant, déposées ou redéposées au cours des six derniers mois;
- les suggestions valides déposées au cours des six derniers mois par au moins un membre du Parlement/de l'Assemblée réunie;
- le cas échéant, les suggestions valides déposées par au moins un quart de ses membres.

Le Conseil citoyen décide, sur cette base, de la constitution d'une commission délibérative et de son thème. Il communique sa décision au Parlement. Le Parlement constitue alors une commission délibérative.

Si une ou plusieurs suggestions citoyennes approchent le seuil des 1.000 signatures, le Conseil citoyen peut reporter ce point à une réunion ultérieure.

Sont déclarées valides par le Bureau élargi, les suggestions citoyennes soutenues par au moins 100 personnes âgées de 16 ans accomplis et résidant dans la Région de Bruxelles-Capitale, qui remplissent les conditions suivantes :

- 1) la formulation ou le sujet de la suggestion citoyenne n'est manifestement pas offensant, grossier ou contraire aux libertés et droits fondamentaux;
- 2) la suggestion citoyenne vise une compétence de la Région de Bruxelles-Capitale ou de la Commission communautaire commune;
- 3) la suggestion citoyenne n'est pas formulée comme une ou plusieurs questions fermées adressées à la commission délibérative mais plutôt comme un mandat en vue de débattre à propos d'une problématique générale.

NR. 3 (in hoofdorde) (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Punt 2 van het nieuwe voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“2. Tijdens elke parlementaire zitting worden op de website van het parlement en op het onlineplatform democratie.brussels ten minste drie maanden van tevoren twee termijnen aangekondigd waarbinnen de burgerraad de suggesties moet analyseren met het oog op de instelling van een overlegcommissie.

Op de eerstvolgende vergadering na elke termijn onderzoekt de burgerraad:

- suggesties van burgers die voldoen aan de hieronder vermelde geldigheids- en ontvankelijkheidsvoorwaarden, die op papier of elektronisch zijn ingediend en de drempel van 1000 handtekeningen hebben gehaald of bijna hebben gehaald, en die tijdens de afgelopen zes maanden zijn ingediend of opnieuw zijn ingediend;
- geldige suggesties ingediend door ten minste één lid van het parlement/de Verenigde Vergadering in de loop van de laatste zes maanden;
- in voorkomend geval, geldige suggesties ingediend door ten minste een kwart van haar eigen leden.

Op basis hiervan beslist de burgerraad of er een overlegcommissie wordt opgericht en waarop deze zich moet richten. Hij deelt zijn beslissing mee aan het parlement. Het parlement stelt vervolgens een overlegcommissie in.

De burgerraad kan, indien een of meer burgervoorstellen de drempel van 1.000 handtekeningen naderen, dit punt uitstellen tot een latere vergadering.

De burgervoorstellen die door minstens 100 personen van tenminste 16 jaar oud en woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gesteund worden en die aan de volgende voorwaarden voldoen, worden door het Bureau in uitgebreide samenstelling geldig verklaard:

- 1) de bewoordingen of het onderwerp van het burgervoorstel zijn duidelijk niet beledigend, onbeschoft of in strijd met de fundamentele vrijheden en rechten;
- 2) het burgervoorstel heeft betrekking op een bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie;
- 3) het burgervoorstel is niet geformuleerd als een of meer gesloten vragen aan de overlegcommissie maar eerder als een mandaat om over een algemeen probleem te debatteren.

Les suggestions citoyennes valides sont publiées sur la plateforme internet democratie.brussels et soumises à souscription afin de recueillir le nombre de signatures requis en vue de leur recevabilité, au maximum pendant une durée d'un an à dater de leur mise en ligne.

Sont déclarées recevables par le Bureau élargi, les suggestions citoyennes valides ayant atteint le seuil des 1.000 signatures de personnes âgées de 16 ans accomplis et résidant dans la Région de Bruxelles-Capitale.

Le Conseil citoyen motive de façon circonstanciée son choix de retenir ou non une ou plusieurs suggestions comme base à la constitution d'une commission délibérative et en informe les déposants avant que le Parlement ne publie la décision et sa motivation sur le site internet du Parlement et sur la plateforme en ligne democratie.brussels. Le procès-verbal de la réunion du Conseil citoyen consacrée au choix du thème et, pour le Parlement, le compte rendu intégral de la validation, constituent la motivation du choix opéré.

Les suggestions non retenues en vue d'une commission délibérative sont susceptibles de faire l'objet d'un réexamen ultérieur, à la demande expresse des déposants formulée avant la prochaine date butoir.

Moyennant la signature d'une clause de confidentialité conforme au règlement général sur la protection des données (RGPD), les membres du Parlement sont tous habilités à consulter les suggestions citoyennes déposées ainsi que la liste complète des signataires des suggestions déposées au format papier.».

JUSTIFICATION

Vu l'importance de la démocratie délibérative pour les citoyens, deux dates butoirs sont prévues lors de chaque session parlementaire. Le Parlement ouvre donc deux périodes de dépôt de suggestions citoyennes par session parlementaire.

L'amendement prévoit que la décision d'organiser une commission délibérative sur un thème précis est prise en toute autonomie par le Conseil citoyen. Celui-ci base sa décision sur les suggestions faites par les personnes suivantes: un nombre suffisant de Bruxellois, les membres du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale ou de l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune, ou, si aucune suggestion citoyenne ou parlementaire n'est retenue, au moins un quart des membres du Conseil citoyen.

Les suggestions citoyennes examinées par le Conseil citoyen doivent être déclarées valides et recevables par le Bureau élargi.

De geldige burgervoorstellen worden gepubliceerd op het internetplatform democratie.brussels en gedurende maximaal 1 jaar te rekenen vanaf de online publicatie ervan opengesteld voor ondertekening teneinde het vereiste aantal handtekeningen te verzamelen om ontvankelijk te worden verklaard.

De geldige burgervoorstellen die de drempel van 1.000 handtekeningen hebben gehaald van personen van tenminste 16 jaar oud en woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden door het Bureau in uitgebreide samenstelling ontvankelijk verklaard.

De burgerraad motiveert zijn beslissing om één of meerdere suggesties al dan niet te aanvaarden als basis voor de oprichting van een overlegcommissie uitvoerig en brengt de indieners op de hoogte voordat het parlement de beslissing en de motivering publiceert op de website van het parlement en op het online platform democratie.brussels. De notulen van de vergadering van de burgerraad over de keuze van het onderwerp, en voor het parlement het integraal verslag van de validatie, vormen de motivering van de gemaakte keuze.

Voorstellen die niet geselecteerd werden voor een overlegcommissie, kunnen later opnieuw in overweging worden genomen, op uitdrukkelijk verzoek van de indieners vóór de volgende indientermijn.

Middels de ondertekening van een vertrouwelijkheidsclausule overeenkomstig de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) zijn alle parlementsleden gemachtigd om de ingediende burgervoorstellen en de volledige lijst van ondertekenaars van de op papier ingediende voorstellen te raadplegen.”.

VERANTWOORDING

Gezien het belang van de deliberatieve democratie voor burgers, worden er twee termijnen vastgesteld voor elke parlementaire zitting. Het parlement opent dus twee periodes voor het indienen van suggesties van burgers per parlementaire zitting.

Het amendement bepaalt dat de beslissing om een deliberatieve commissie over een bepaald onderwerp te organiseren autonoom wordt genomen door de burgerraad. Deze baseert haar beslissing op de suggesties van de volgende personen: een voldoende groot aantal Brusselaars, leden van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement of van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of, indien geen enkele burger- of parlementaire suggestie wordt weerhouden, minstens een kwartier van de leden van de burgerraad.

Burgervoorstellen die door de burgerraad worden onderzocht, moeten geldig en ontvankelijk worden verklaard door het Bureau in uitgebreide samenstelling.

Une fois son choix opéré, le Conseil citoyen transmet sa décision de constitution d'une commission délibérative au Bureau élargi; celui-ci la transmet au Parlement, qui organise la commission.

Le Conseil citoyen doit motiver sa décision d'organiser une commission délibérative sur un thème précis. La décision et sa motivation sont publiées sur le site internet du Parlement et sur democratie.brussels.

N° 4 (à titre subsidiaire) (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Au point 2, alinéa 2, du nouvel article 25/1 proposé, remplacer les mots «une date butoir à laquelle» par les mots «deux dates butoirs auxquelles» et remplacer les mots «est communiquée» par les mots «sont communiquées».

JUSTIFICATION

Vu l'importance de la démocratie délibérative pour les citoyens, deux dates butoirs sont prévues lors de chaque session parlementaire. Le Parlement ouvre donc deux périodes de dépôt de suggestions citoyennes par session parlementaire.

N° 5 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Au point 5, alinéa 2, du nouvel article 25/1 proposé, remplacer les mots «Bureau élargi» par les mots «comité d'accompagnement».

JUSTIFICATION

L'amendement prévoit que le comité d'accompagnement est l'initiateur d'une éventuelle augmentation du nombre de citoyens tirés au sort, et non le Bureau élargi. Cette décision doit être validée par le Parlement.

N° 6 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer l'alinéa 2 du point 8 de l'article 25/1 proposé par ce qui suit :

«Par dérogation à l'article 33.4, les membres du Parlement peuvent également, sauf décision contraire de la commission délibérative, assister à la commission délibérative dont ils ne font pas partie et y être entendus;».

Als de burgerraad haar keuze heeft gemaakt, stuurt ze haar besluit om een overlegcommissie in te stellen door naar het Uitgebreid Bureau, dat het doorstuurt naar het parlement, dat de commissie organiseert.

De burgerraad moet haar besluit om een overlegcommissie over een specifiek onderwerp te organiseren motiveren. Het besluit en de motivering worden gepubliceerd op de website van het Parlement en op democratie.brussels.

NR. 4 (in bijkomende orde) (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

In punt 2, tweede lid, van het nieuw voorgestelde artikel 25/1, de woorden "een termijn bekendgemaakt" vervangen door de woorden "twee termijnen bekendgemaakt".

VERANTWOORDING

Gezien het belang van de deliberatieve democratie voor burgers, worden er twee termijnen vastgesteld voor elke parlementaire zitting. Het parlement opent dus twee periodes voor het indienen van suggesties van burgers per parlementaire zitting.

NR. 5 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

In punt 5, tweede lid, van het nieuw voorgestelde artikel 25/1, de woorden "Bureau in uitgebreide samenstelling" vervangen door de woorden "begeleidingscomité".

VERANTWOORDING

Het amendement bepaalt dat het begeleidingscomité het initiatief neemt tot een verhoging van het aantal door het lot aangewezen burgers, en niet het Uitgebreid Bureau. Dit besluit moet door het parlement worden bekrachtigd.

NR. 6 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Het tweede lid van punt 8 van het nieuw voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“In afwijking van artikel 33.4, kunnen de leden van het parlement, tenzij de overlegcommissie anders beslist, ook de overlegcommissie waarvan zij geen lid zijn, bijwonen en aldaar worden gehoord;”

JUSTIFICATION

L'article 33.4 du règlement dispose que, sauf décision contraire de la commission, les membres du Parlement peuvent assister aux commissions permanentes et aux commissions spéciales dont ils ne font pas partie et y être entendus.

L'amendement déroge à l'article 33.4 afin de permettre aux membres du Parlement d'assister également aux commissions délibératives dont ils ne font pas partie et d'y être entendus, sauf décision contraire de la commission délibérative.

N° 7 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Insérer, dans le point 9 du nouvel article 25/1 proposé, un nouveau point A) rédigé comme suit :

«A) Il est créé un Conseil citoyen constitué d'anciens participants aux commissions délibératives ou de citoyens ayant participé à un processus de démocratie délibérative ou participative qui répondent aux conditions visées au point 6 du présent article.

Les membres du Conseil citoyen sont tirés au sort parmi les personnes s'étant portées volontaires après un appel public à candidatures ou ayant répondu à l'invitation personnelle envoyée par le Parlement aux anciens participants des commissions délibératives.

Les membres sont nommés par le Parlement, après validation du Bureau élargi, pour une période qui ne peut excéder deux ans, sauf si une commission délibérative est en cours à l'issue de ce délai, auquel cas le mandat du Conseil citoyen est prolongé jusqu'au dépôt du rapport visé au point 14. Un membre du Conseil citoyen ne peut pas avoir de lien direct ou indirect avec un autre prestataire du Parlement intervenant au cours du processus.

Les Bureaux règlent de commun accord la prise en charge des frais de fonctionnement du Conseil citoyen;».

Le texte de l'actuel point 9 est inclus dans un nouveau point B).

JUSTIFICATION

L'amendement détaille la composition et les modalités d'installation du Conseil citoyen. Il est composé d'anciens participants aux commissions délibératives ou de citoyens ayant participé à un autre processus de démocratie délibérative ou participative. Ses membres sont tirés au sort parmi les personnes s'étant portées volontaires après un appel public à candidatures ou ayant répondu à l'invitation personnelle envoyée par le Parlement aux anciens participants des commissions délibératives. À l'instar des

VERANTWOORDING

Artikel 33.4 van het reglement bepaalt dat, tenzij de commissie anders beslist, de parlementsleden aanwezig kunnen zijn bij en gehoord kunnen worden door vaste commissies en bijzondere commissies waarvan zij geen lid zijn.

Door deze wijziging wordt van artikel 33.4, afgeweken, zodat de parlementsleden ook aanwezig kunnen zijn en gehoord kunnen worden door de overlegcommissies waarvan zij geen deel uitmaken, tenzij de overlegcommissie anders beslist.

NR. 7 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

In punt 9 van het nieuw voorgestelde artikel 25/1 een nieuw punt A) invoegen, luidend als volgt:

“A) Er wordt een Burgerraad opgericht die bestaat uit voormalige deelnemers aan overlegcommissies of burgers die hebben deelgenomen aan een proces van overlegdemocratie of van participatieve democratie en die voldoen aan de voorwaarden van punt 6 van dit artikel.

De leden van de burgerraad worden door loting gekozen uit degenen die zich na een openbare oproep tot kandidaatstelling hebben aangemeld of die hebben gereageerd op de persoonlijke uitnodiging van het parlement aan voormalige deelnemers aan overlegcommissies.

De leden worden na bekrachtiging door het Bureau in uitgebreide samenstelling door het parlement benoemd voor een periode van ten hoogste twee jaar, tenzij er aan het eind van deze periode een overlegcommissie aan de gang is, in welk geval het mandaat van de burgerraad wordt verlengd tot de indiening van het in punt 14 bedoelde verslag. Een lid van de burgerraad mag geen directe of indirecte band hebben met een andere dienstverlener van het parlement die bij het proces betrokken is.

De Bureaus komen overeen hoe de werkingskosten van de burgerraad worden gedekt;”

De tekst van het huidige punt 9 wordt inbegrepen in een nieuw punt B).

VERANTWOORDING

Het amendement beschrijft de samenstelling van de burgerraad en hoe deze moet worden opgericht. De raad bestaat uit voormalige deelnemers aan overleg-commissies of burgers die hebben deelgenomen aan een ander democratisch overleg- of participatieproces. De leden worden door het lot aangewezen uit degenen die zich na een openbare oproep tot kandidaatstelling hebben aangemeld of die hebben gereageerd op de persoonlijke uitnodiging van het Parlement aan voormalige deelnemers aan de overlegcommissies. Net als de

membres du comité d'accompagnement, les membres du Conseil citoyen sont nommés par le Parlement, sur proposition du Bureau élargi, pour la même période que le comité d'accompagnement. Comme pour le comité d'accompagnement, les membres du Conseil citoyen ne peuvent pas avoir de lien direct ou indirect avec un autre prestataire du Parlement intervenant au cours du processus, et doivent respecter les conditions de l'article 6. Les Bureaux règlent de commun accord la prise en charge des frais de fonctionnement du Conseil citoyen.

L'amendement modifie également la numérotation de l'ancien article 9 en 9, B), étant donné l'ajout du nouveau point A) consacré au Conseil citoyen.

N° 8 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer l'alinéa 6 du point 9 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit:

«Cette liste d'experts est éventuellement adaptée par le comité d'accompagnement compte tenu de cet échange de vues;».

JUSTIFICATION

L'amendement dispose que la liste d'un ou plusieurs experts thématiques est établie par le comité d'accompagnement à l'issue de l'échange de vues en commission permanente, sans devoir être soumise successivement au Bureau élargi et au Parlement/à l'Assemblée réunie, et ce afin de simplifier la procédure de désignation des experts thématiques et d'éviter une différence de procédure entre le Parlement et le Parlement francophone bruxellois.

N° 9 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Insérer, au point 10 du nouvel article 25/1 proposé, un nouveau point A) rédigé comme suit:

«A) Les missions du Conseil citoyen sont les suivantes:

- 1) décider de l'organisation par le Parlement d'une commission délibérative ainsi que du thème à traiter;
- 2) émettre des suggestions de thèmes en vue de commissions délibératives;
- 3) remettre un avis au comité d'accompagnement sur une éventuelle reformulation du thème d'une ou plusieurs suggestions;

leden van de begeleidingscomité, worden de leden van de burgerraad benoemd door het parlement, op aanbeveling van het Bureau in uitgebreide samenstelling, voor dezelfde periode als het begeleidingscomité. Net als bij het begeleidingscomité mogen de leden van de burgerraad geen directe of indirecte band hebben met een andere dienstverlener van het parlement die bij het proces betrokken is. De Bureaus komen overeen hoe de werkingskosten van de burgerraad worden gedekt.

Ten slotte wijzigt het amendement de nummering van het oude artikel 9 in 9, B), met het oog op de toevoeging van het nieuwe punt A) over de burgerraad.

NR. 8 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Het zesde lid van punt 9 van het nieuw voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“Deze lijst van deskundigen wordt eventueel aangepast door het begeleidingscomité op basis van deze gedachtewisseling;”

VERANTWOORDING

Het amendement bepaalt dat de lijst van een of meer thematische deskundigen door het begeleidingscomité wordt opgesteld na de gedachtewisseling in de vaste commissie, zonder achtereenvolgens te worden voorgelegd aan het Bureau in uitgebreide samenstelling en aan het parlement/de Verenigde Vergadering, teneinde de procedure voor de benoeming van thematische deskundigen te vereenvoudigen en een verschil in procedure tussen het parlement en het Parlement francophone bruxellois te vermijden.

NR. 9 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

In punt 10 van het nieuw voorgestelde artikel 25/1 een nieuw punt A) invoegen, luidend als volgt:

“A) De opdrachten van de burgerraad zijn de volgende:

- 1) beslissen over de organisatie door het parlement van een overlegcommissie en beslissen over het te behandelen onderwerp;
- 2) suggesties doen voor onderwerpen van overlegcomités;
- 3) advies uitbrengen aan het begeleidingscomité over een eventuele herformulering van het thema van één of meer suggesties;

- 4) remettre des avis et faire des propositions au comité d'accompagnement en ce qui concerne l'organisation et la tenue de la commission délibérative, notamment lorsque ce dernier remplit ses missions conformément au point B), 1) à 4);
- 5) remettre un avis au Bureau élargi lorsque, en fonction des besoins, ce dernier propose de confier d'autres tâches au comité d'accompagnement;
- 6) stimuler et évaluer le suivi apporté aux recommandations des commissions délibératives.».

Le texte de l'actuel point 10 est inclus dans un nouveau point B).

JUSTIFICATION

L'amendement précise les missions du Conseil citoyen concernant le choix des sujets à traiter dans l'année à venir, leur éventuelle reformulation par le comité d'accompagnement, l'organisation et la tenue des commissions délibératives, les tâches confiées par le Bureau élargi au comité d'accompagnement, l'évaluation du suivi apporté par le Parlement aux recommandations des commissions délibératives.

Il précise également que le Conseil citoyen, le Parlement, le Bureau élargi et le comité d'accompagnement travaillent en concertation.

L'amendement modifie la numérotation de l'ancien article 10 en 10, B), étant donné l'ajout du nouveau point A) consacré aux missions du Conseil citoyen.

N° 10 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer les alinéas 2 à 4 du point 12 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit:

«Les travaux en réunions plénières, prévus lors des phases informative et de recommandations, sont publics et accessibles en direct sur la plateforme internet democratie.brussels. Ils sont consultables par la suite.

Les travaux en groupes restreints sont non publics (sauf dérogation accordée, par le garant de l'assemblée concernée, à des fins scientifiques) et donc non disponibles sur la plateforme internet democratie.brussels. En aucun cas, un enregistrement des travaux à des fins de rediffusion n'est autorisé.

Le caractère non public des travaux en groupes restreints ne porte pas préjudice au droit des parlementaires visés au point 8 et des membres du Conseil citoyen, ainsi

- 4) het geven van advies en het doen van voorstellen aan het begeleidingscomité inzake de organisatie en het houden van de overlegcommissie, in het bijzonder wanneer het begeleidingscomité zijn taken overeenkomstig punt B), 1) tot 4) uitoefent;
- 5) advies uitbrengen aan het Uitgebreid Bureau wanneer deze, naargelang de behoeften, voorstelt andere taken aan het begeleidingscomité toe te vertrouwen;
- 6) het stimuleren en evalueren van de opvolging van de aanbevelingen van de overlegcommissies.”.

De tekst van het huidige punt 9 wordt inbegrepen in een nieuw punt B).

VERANTWOORDING

Het amendement preciseert de taken van de burgerraad met betrekking tot de keuze van de onderwerpen die het komende jaar moeten worden behandeld, de eventuele herformulering ervan door het begeleidingscomité, de organisatie en het houden van de overlegcommissies, de taken die door het Uitgebreid Bureau worden toevertrouwd aan het begeleidingscomité, de evaluatie van het gevolg dat het parlement geeft aan de aanbevelingen die voortvloeien uit de overlegcommissies.

Ook wordt bepaald dat de burgerraad, het parlement, het Bureau in uitgebreide samenstelling en het begeleidingscomité samenwerken.

Het amendement wijzigt de nummering van het oude artikel 10 in 10, B), gezien de toevoeging van het nieuwe punt A) over de taken van de burgerraad.

NR. 10 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Het tweede tot en met het vierde lid van punt 12 in het nieuwe voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“De werkzaamheden in plenaire vergaderingen, voorzien tijdens de informatieve fase en de fase van aanbevelingen, zijn openbaar en te bekijken via livestreaming op het internetplatform democratie.brussels. Ze kunnen opnieuw worden bekeken.

De werkzaamheden in kleine groepen zijn niet openbaar (behoudens een door de garant van de betrokken assemblee toegekende afwijking voor wetenschappelijke doeleinden) en bijgevolg niet beschikbaar op het internetplatform democratie.brussels. In geen geval is een opname van de werkzaamheden toegestaan met als doel ze later opnieuw uit te zenden.

Het niet-openbare karakter van de werkzaamheden in kleine groepen doet geen afbreuk aan het recht van de in punt 8 bedoelde parlementsleden en van de leden van de burgerraad

que du comité d'accompagnement, d'assister à ces travaux;».

JUSTIFICATION

La suppression de la confidentialité des débats, telle que prévue par les alinéas 2 à 4 de l'article 25/1 de la proposition à l'examen, représente un risque pour les citoyens. En effet, la confidentialité des débats en groupes restreints est nécessaire afin d'encourager la participation de personnes qui ne sont pas nécessairement familières avec une prise de parole en public.

Il ne semble dès lors pas indiqué de prévoir que des journalistes puissent assister aux délibérations en groupes restreints, ou que les députés puissent déroger au caractère non public de ces mêmes délibérations, sans que les citoyens ne soient en mesure de bloquer une telle décision.

L'amendement prévoit par conséquent que les travaux en réunions plénières lors des phases informative et de recommandations sont publics, et que la seule dérogation possible au caractère non public des travaux en groupes restreints est celle qui peut être accordée par le garant à des fins scientifiques.

Par ailleurs, l'amendement précise que le caractère non public des travaux en groupes restreints ne porte pas préjudice au droit des parlementaires visés au point 8, et des membres du Conseil citoyen ainsi que du comité d'accompagnement, d'assister à ces travaux. Le principe de la confidentialité des travaux en groupes restreints reprend une disposition prévue dans le règlement actuel que la proposition à l'examen entend supprimer.

N° 11 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer le point 14 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit:

«14. Un rapport est élaboré par un groupe de deux députés (dont l'un est issu de la majorité, l'autre de l'opposition) et de deux citoyens, assistés des services du Parlement. Ils sont tous les quatre tirés au sort parmi les volontaires, dans le respect de l'équilibre des genres.

Si, ensemble, 90 % au moins des citoyens et des députés présents s'expriment dans ce sens, un ou plusieurs postes de rapporteur peuvent faire l'objet d'un nouveau tirage au sort. Le cas échéant, la personne écartée est réputée ne plus figurer parmi les volontaires.

en het ondersteunings-comité om deze werkzaamheden bij te wonen;»

VERANTWOORDING

De afschaffing van de vertrouwelijkheid van debatten, zoals bepaald in de leden 2 tot en met 4 van artikel 25/1 van het onderhavige voorstel, houdt een risico in voor de burgers. De vertrouwelijkheid van de debatten in kleine groepen is noodzakelijk om de deelname te bevorderen van personen die niet noodzakelijk vertrouwd zijn met spreken in het openbaar.

Het lijkt dan ook niet wenselijk te voorzien in de mogelijkheid voor journalisten om de beraadslagingen in kleine groepen bij te wonen, of in de mogelijkheid voor parlementsleden om af te zien van het niet-openbare karakter van deze beraadslagingen, zonder dat de burgers een dergelijk besluit kunnen blokkeren.

Het amendement bepaalt daarom dat de werkzaamheden die tijdens de informatie- en de aanbevelingsfase in de plenaire vergadering worden verricht, openbaar zijn en dat de enige mogelijke afwijking van het niet-openbare karakter van de werkzaamheden die in besloten groepen worden verricht, de afwijking is die door de borg voor wetenschappelijke doeleinden kan worden toegestaan.

Bovendien wordt in het amendement gepreciseerd dat het niet-openbare karakter van de werkzaamheden in besloten groepen geen afbreuk doet aan het recht van de in punt 8 bedoelde parlementsleden en van de leden van de burgerraad en het steuncomité om deze werkzaamheden bij te wonen. Het beginsel van de vertrouwelijkheid van de werkzaamheden in besloten groepen is gebaseerd op een bepaling van het huidige Reglement die het onderhavige voorstel beoogt te schrappen.

NR. 11 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Punt 14 van het nieuwe artikel 25/1 wordt vervangen door de volgende tekst:

“14. Er wordt een verslag opgesteld door een groep van twee parlementsleden (een van de meerderheid, de andere van de oppositie) en twee burgers, daarbij geholpen door de diensten van het parlement. Ze worden alle vier bij loting aangeduid uit vrijwilligers met respect voor het evenwicht van genderuitdrukking.

Als, alles samen, ten minste 90% van de aanwezige burgers en parlementsleden zich in die zin uitsprekt, kunnen een of meer rapporteurs bij nieuwe loting worden aangewezen. In dat geval, wordt de afgewezen persoon verondersteld geen vrijwilliger meer te zijn.

Le rapport contient notamment:

- 1) une description du mandat de la commission délibérative;
- 2) une synthèse des débats;
- 3) les propositions de recommandations rejetées et adoptées par les députés;
- 4) le résultat des votes pour chaque recommandation, nominatif pour les députés et de manière anonyme pour les citoyens;
- 5) en annexe, une synthèse des réponses à un questionnaire rempli de manière anonyme par chaque député et chaque citoyen tiré au sort à propos de la qualité de l'ensemble du processus délibératif;
- 6) en annexe, des statistiques relatives aux citoyens et aux députés ayant participé aux travaux de la commission délibérative.

Dans le rapport, les citoyens sont identifiés par leur prénom, ou par leur prénom et l'initiale de leur nom de famille s'ils ont marqué leur accord à ce propos lors de leur réponse positive à l'invitation à participer à la commission délibérative.

Le rapport est exposé aux participants de la commission délibérative et au Conseil citoyen.

Il est adopté conformément aux modalités prévues au point 13. La mission de la commission délibérative prend fin par le dépôt du rapport.»

JUSTIFICATION

L'amendement apporte plusieurs modifications au point 14:

- afin de veiller à la diversité des points de vue, il prévoit que les deux députés chargés de la rédaction du rapport sont respectivement issus de la majorité et de l'opposition et que l'équilibre des genres est recherché lors de la désignation des quatre rapporteurs;
- afin de contribuer à la transparence des positions des députés et pour faciliter le suivi qui sera apporté par ceux-ci et le Parlement aux recommandations, il prévoit que le résultat des votes repris dans le rapport concernant chaque recommandation est indiqué de manière nominative pour chaque député et de manière anonyme pour les citoyens;
- afin de garantir que la qualité du processus fasse l'objet de l'évaluation la plus libre possible, il prévoit que le questionnaire d'évaluation est rempli de manière anonyme, tant par les citoyens que par les députés;

Het verslag bevat in het bijzonder:

- 1) een beschrijving van het mandaat van de overlegcommissie;
- 2) een samenvatting van de debatten;
- 3) de door de parlementsleden aangenomen of geweigerde voorstellen van aanbevelingen;
- 4) het resultaat van de stemmingen voor elke aanbeveling, op naam voor de parlementsleden en anoniem voor de burgers;
- 5) als bijlage, een samenvatting van de antwoorden uit een door elk parlements lid en elke bij loting aangewezen burger anoniem ingevulde vragenlijst over de kwaliteit van het volledige overlegproces;
- 6) als bijlage, statistieken over de burgers en de parlementsleden die aan de werkzaamheden van de overlegcommissie hebben deelgenomen.

De burgers worden in het verslag aangeduid met hun voornaam, of met hun voornaam en de beginletter van hun familienaam indien zij daarmee instemmen wanneer zij positief reageren op de uitnodiging om deel te nemen aan de overlegcommissie.

Het verslag wordt voorgelegd aan de deelnemers aan de overlegcommissie en aan de burgerraad.

Het wordt aangenomen volgens de in punt 13 bedoelde nadere regel. De opdracht van de overlegcommissie eindigt met de indiening van het verslag.”

VERANTWOORDING

Het amendement brengt een aantal wijzigingen aan in punt 14:

- om een verscheidenheid van standpunten te waarborgen, wordt bepaald dat de twee parlementsleden die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van het verslag respectievelijk uit de meerderheid en de oppositie afkomstig zijn en dat er gezocht wordt naar een evenwicht inzake genderuitdrukking bij de aanduiding van de vier rapporteurs;
- om bij te dragen tot de transparantie van de standpunten van de parlementsleden en om de follow-up van de aanbevelingen door de parlementsleden en het Parlement te vergemakkelijken, wordt bepaald dat de uitslag van de stemmingen die in het verslag over elke aanbeveling zijn opgenomen, met naam worden aangeduid voor elk parlements lid en anoniem zijn voor de burgers;
- om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het proces zo vrij mogelijk wordt beoordeeld, wordt de evaluatievragenlijst anoniem ingevuld door zowel burgers als parlementsleden;

- afin d’encourager la participation active des députés aux travaux de la commission délibérative, il prévoit que les statistiques de présence des députés sont reprises dans les annexes du rapport;
- afin de pouvoir satisfaire tout souhait d’anonymat, la règle d’identification de l’identité des citoyens dans le rapport est celle de l’usage du prénom. Si lors de leur réponse favorable à l’invitation à participer (lors de leur inscription), ils indiquent vouloir être identifiés avec l’initiale de leur nom de famille, il en sera ainsi;
- le rapport est également exposé aux participants de la commission délibérative et au Conseil citoyen.

N° 12 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 1er

Remplacer l’alinéa 3 du point 15 du nouvel article 25/1 proposé par ce qui suit:

«Dans les six mois du dépôt du rapport, les suites, notamment législatives, qui ont été données aux recommandations font l’objet d’un rapport de suivi de la commission permanente concernée. Si une autre commission permanente a été saisie par le Bureau élargi, ce délai est prolongé de trois mois.

Chaque commission saisie est tenue d’apporter une suite législative à toute recommandation de la commission délibérative qui lui est transmise. Conformément à l’article 29.2 du règlement, elle rédige alors, pour chaque recommandation, une proposition d’ordonnance ou de résolution, et sans préjudice des articles 29.2, 48.7 et 122.2, du règlement, elle l’examine, la met aux voix et fait rapport à son sujet sans que le Parlement la prenne préalablement en considération.

Les choix de suivi apporté font l’objet d’une motivation circonstanciée de la commission. Si les deux tiers des membres de la commission concernée s’opposent à ce qu’un suivi législatif soit apporté à une recommandation, la commission transmet cette décision, accompagnée d’une motivation circonstanciée, au Bureau élargi et au Conseil citoyen.

Le Conseil citoyen réalise une évaluation du suivi apporté aux recommandations.

Le rapport de suivi est présenté par la commission permanente en réunion publique, tout comme l’évaluation du suivi par le Conseil citoyen. La date de cette réunion est annoncée sur le site internet du Parlement et la plateforme internet democratie.brussels et communiquée au Conseil citoyen et aux citoyens ayant participé aux séances de la commission délibérative. Ces derniers sont invités à cette

- om de actieve deelname van de leden aan de werkzaamheden van de overleg-commissie aan te moedigen, wordt bepaald dat de aanwezigheidsstatistieken van de parlementsleden in de bijlagen bij het verslag worden opgenomen;
- om aan een eventuele wens van anonimiteit te kunnen voldoen, wordt voor de identificatie van de identiteit van de burgers in het verslag de regel gehanteerd dat voornamen worden gebruikt. Als zij aangeven dat zij met de beginletter van hun achternaam willen worden geïdentificeerd, wanneer zij positief reageren op de uitnodiging om deel te nemen (bij inschrijving), zal dit zo gebeuren;
- het verslag wordt ook voorgelegd aan de deelnemers aan de overlegcommissie en aan de burgerraad.

NR. 12 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 1

Het derde lid van punt 15 van het nieuwe voorgestelde artikel 25/1 vervangen door wat volgt:

“Binnen de zes maanden na de indiening van het verslag, wordt de opvolging, met inbegrip van de wetgevende initiatieven, die zijn gegeven aan de aanbevelingen opgenomen in een follow-up verslag van de betrokken vaste commissie. Als het Bureau in uitgebreide samenstelling heeft verwezen naar een andere vaste commissie, wordt die termijn verlengd met drie maanden.

Elke commissie waarnaar een aanbeveling is verwezen, is verplicht wetgevende initiatieven te ondernemen naar aanleiding van elke aanbevelingen van de overlegcommissie die haar wordt toegewezen. Overeenkomstig artikel 29.2, van het reglement stelt zij dan voor elke aanbeveling een voorstel tot ordonnantie of resolutie op en behandelt deze, onverminderd de artikelen 29.2, 48.7, en 122.2, van het Reglement, stemt erover brengt verslag uit zonder voorafgaande inoverwegingneming door het parlement.

De commissie motiveert haar keuze van de gekozen opvolging uitgebreid. Indien twee derde van de leden van de betrokken commissie bezwaar maakt tegen het opvolgen van een aanbeveling met een wetgevend initiatief, zendt de commissie deze beslissing, met uitvoerige motivering, naar het Uitgebreid Bureau en naar de Burgerraad.

De Burgerraad stelt een evaluatie op van de follow-up die aan de aanbevelingen is gegeven.

Het follow-upverslag wordt door de vaste commissie voorgesteld tijdens een openbare vergadering, alsook de evaluatie van de follow-up door de Burgerraad. De datum van die vergadering wordt bekendgemaakt op de website van het parlement en het internetplatform democratie.brussels en meegedeeld aan de Burgerraad en aan de burgers die aan de vergaderingen van de overlegcommissie hebben deelgenomen.

réunion afin d'exprimer leur avis;».

JUSTIFICATION

Afin de renforcer la confiance des citoyens dans le travail qu'ils ont effectué de concert avec les parlementaires, il est important d'assurer un suivi législatif des travaux des commissions délibératives et des recommandations qu'elles formulent. À cette fin, l'amendement dispose que chaque recommandation doit faire l'objet d'un suivi législatif, conformément à l'article 29.2 du règlement qui prévoit que, sans préjudice des articles 48.7 et 122.2 du règlement, lorsque, dans une discussion, les commissions concluent à la nécessité de légiférer ou d'exprimer le point de vue du Parlement, elles peuvent rédiger elles-mêmes une proposition d'ordonnance ou de résolution, l'examiner, la mettre aux voix et faire rapport à son sujet sans que le Parlement la prenne préalablement en considération.

Si les deux tiers des membres de la commission concernée s'opposent à ce qu'un suivi législatif soit apporté à une recommandation, la commission transmet cette décision, accompagnée d'une motivation circonstanciée, au Bureau élargi et au Conseil citoyen.

Par ailleurs, l'amendement prévoit que le Conseil citoyen réalise une évaluation du suivi apporté aux recommandations et la présente en réunion publique, au même titre que le rapport de suivi présenté par la commission permanente. Par conséquent, les membres du Conseil citoyen sont également invités à la présentation du rapport de suivi.

N° 13 (de M. Pepijn KENNIS)

Article 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

«Le vade-mecum relatif aux commissions délibératives annexé au règlement est suspendu dans l'attente de sa reformulation à la lumière du règlement modifié.»

JUSTIFICATION

Les changements significatifs apportés au règlement des commissions délibératives par le biais d'amendements nécessitent une refonte du vade-mecum. Il est préférable de procéder par consensus au sein d'un groupe de travail parlementaire afin de s'assurer du soutien des différents groupes politiques. Le vade-mecum est suspendu provisoirement afin de permettre ce travail.

Deze laatste worden uitgenodigd op deze vergadering om hun mening te geven;”

VERANTWOORDING

Om het vertrouwen te versterken van de burgers in het werk dat zij samen met de parlementsleden hebben verricht, is het belangrijk ervoor te zorgen dat het werk van de overlegcommissies en de aanbevelingen die zij doen een wetgevend vervolg krijgen. Daartoe bepaalt het amendement dat elke aanbeveling het voorwerp moet uitmaken van een wetgevende follow-up, overeenkomstig artikel 29.2, van het reglement. Dat bepaalt dat de commissies, onverminderd de artikelen 48.7, en 122.2 van het reglement, wanneer zij tijdens een beraadslaging tot de conclusie komen dat wetgeving noodzakelijk is of dat het standpunt van het parlement naar voren moet worden gebracht, zelf een voorstel van ordonnantie of van resolutie kunnen opstellen, dit kunnen behandelen, in stemming brengen en hiervan verslag kunnen uitbrengen zonder voorafgaande inoverweging door het parlement.

Indien twee derde van de leden van de betrokken commissie bezwaar maakt tegen het wetgevend opvolgen van een aanbeveling, zendt de commissie dit besluit, met uitvoerige motivering, naar het uitgebreid Bureau en naar de Burgerraad.

Bovendien wordt in het amendement bepaald dat de burgerraad een evaluatie opstelt van het gevolg dat aan de aanbevelingen is gegeven en deze tijdens een openbare vergadering presenteert, op dezelfde wijze als het follow-upverslag dat door de permanente commissie wordt gepresenteerd. De leden van de burgerraad worden daarom ook uitgenodigd voor de presentatie van het vervolgverslag.

NR. 13 (van de heer Pepijn KENNIS)

Artikel 2

Dit artikel vervangen door wat volgt:

“Het bij het reglement gevoegde vademecum betreffende de overlegcommissies wordt opgeheven in afwachting van de herwerking ervan in het licht van het gewijzigde reglement.”

VERANTWOORDING

De belangrijke wijzigingen die middels amendementen werden aangebracht aan het reglement van de overlegcommissies vragen een herwerking van het vademecum. Deze gebeurt best in consensus via een parlementaire werkgroep teneinde de steun ervan te verzekeren over de verschillende politieke fracties heen. Het vademecum wordt voorlopig opgeheven om hiervoor de tijd te nemen.

N° 14 (de Mme Clémentine BARZIN)

Article 1er

Dans le nouvel article 25/1, point 2 du règlement:

- à l'alinéa 1er: supprimer les mots «, ou parlementaires»;
- à l'alinéa 3: supprimer les mots «, et les éventuelles suggestions parlementaires déposées au cours des douze derniers mois» et les mots «ou suggestions parlementaires».

JUSTIFICATION

L'objectif est que le Parlement donne la priorité aux suggestions citoyennes et donc aux sujets que les citoyens estiment nécessaire de traiter dans les commissions délibératives.

NR. 14 (van mevr. Clémentine BARZIN)

Artikel 1

In het nieuwe artikel 25/1, punt 2 van het reglement:

- in het eerste lid: de woorden ", of parlementaire" schrappen;
- in het derde lid: de woorden ", en de eventuele parlementaire voorstellen die in de afgelopen twaalf maanden zijn ingediend" en de woorden "of parlementaire voorstellen" schrappen.

VERANTWOORDING

Het is de bedoeling dat het Parlement voorrang geeft aan burgervoorstellen en dus aan onderwerpen waarvan burgers vinden dat ze in de overlegcommissies moeten worden behandeld.